

DA LI STE NEFORMALNI NEGOVATELJ?

Neformalni negovatelji su ljudi svih dobi, koji pružaju (obično neplaćenu) negu nekome sa hroničnim oboljenjem, invaliditetom, drugim dugotrajnim zdravstvenim stanjem ili potrebom za negom izvan profesionalnog ili formalnog okvira zapošljavanja (Eurocarers, 2018). Prema nedavnim istraživanjima neformalni negovatelji širom EU pružaju više od 80% ukupne nege (Hoffmann & Rodrigues, 2010). Nega se obično odvija unutar društvenih odnosa – većina negovatelja su roditelji, partneri, deca, unuci, braća i sestre, prijatelji ili komšije. Budući da vrsta nege zavisi od potreba osobe kojoj je potrebna pomoć, često nema ograničenja niti u količini pružene nege niti u vremenu provedenom u pružanju iste (Eurocarers, Family care in Europe).

DA LI STE VI NEGOVATELJ?

ODGOVORITE NA DOLE
NAVEDENA PITANJA.

**DA LI IMATE NEKOGA U VAŠOJ PORODICI ILI U KRUGU BLISKIH
PRIJATELJA SA ZDRAVSTVENIM PROBLEMIMA KAO ŠTO SU
NA PRIMER:**

- ▼ Fizički invaliditet (na primer, fizički invaliditeti uzrokovani slabošću, nesrećom, povredom ili bolešću)
- ▼ Mentalne bolesti (na primer, depresija ili anksioznost)
- ▼ Kognitivna oštećenja (na primer, kognitivna oštećenja uzrokovana demencijom ili Alchajmerovom bolešću, autizmom, poremećajima učenja, traumatskim povredama mozga ili Daunovim sindromom)
- ▼ Zavisnost (droga ili alkohol)
- ▼ Drugi zdravstveni problemi?

DA

NE

DA

NE

**DA LI BRINETE O, POMAŽETE ILI PODRŽAVATE
NEKOG OD ČLANOVA PORODICE ILI PRIJATELJA SA
OVIM ZDRAVSTVENIM PROBLEMOM?**

**AKO STE ODGOVORILI „DA“ NA OBA GORE NAVEDENA PITANJA, ONDA STE MOŽDA
NEGOVATELJ.**

AKO MISLITE DA VAM JE POTREBNA POMOĆ ILI PODRŠKA MOŽDA ĆETE JE PRONAĆI OKO SEBE.
ZA VIŠE INFORMACIJA PROČITAJTE SLEDEĆI ODLOMAK.

ŠTA ZNAČI BITI NEGOVATELJ?

BITI NEGOVATELJ MOŽE IMATI UTICAJ NA:

FIZIČKO I MENTALNO ZDRAVLJE

▼ učestalost problema mentalnog zdravlja među neformalnim negovateljima je 20% viša nego među onima koji nisu negovatelji, te je posebno visoka kod osoba koje pružaju veoma intenzivnu negu (više od 20 sati nedeljno). Depresivni poremećaji, anksioznost, ljutnja i animozitet su često povezani sa većim obavezama oko nege (OECD, 2011).

Pružanje nege je povezano sa razvojem štetnih navika i načina života (pušenje, neodgovarajuća ishrana ili navike u spavanju) i sa nedostatkom preduzimanja preventivnih zdravstvenih mera (kao na primer medicinskih konsultacija) (Eurocarers, 2018).

ZAPOŠLJAVANJE

▼ poteškoće u vezi sa balansiranjem plaćenog posla sa obavezama oko nege; negovatelji se često odlučuju za zaposlenje sa skraćenim radnim vremenom, što ima za posledicu niža primanja...

Prema podacima trećeg Evropskog istraživanja o kvalitetu života, 14% negovatelja, koji nisu aktivni na tržištu radne snage, oseća se depresivno sve vreme ili većinu vremena. A to je više nego dvostruko više od negovatelja koji su zaposleni (Eurocarers, 2018). Negovatelji imaju ograničene profesionalne mogućnosti, niže plate i prava na penziju – pogotovo kada se odluče za zaposlenje na nepuno radno vreme.

FINANSIJSKU SITUACIJU

▼ finansijske poteškoće i siromaštvo zbog smanjenja socijalnih naknada i direktnih troškova nege (na primer, lekova, grejanja, posebne ishrane), medicinskih pomagala, prilagođavanja doma i plaćanja za formalnu negu.

DRUŠTVENI ŽIVOT

▼ pružanje nege može uticati na prirodne procese socijalizacije kao i na porodične odnose. Negovatelji su zbog pružanja nege više izloženi socijalnoj izolaciji u odnosu na one koji ne pružaju negu.

A ŠTA AKO STE NEFORMALNI NEGOVATELJ MIGRANT?

NEGOVATELJI MIGRANTI SU POTENCIJALNO U „DVOSTRUKOM“ NEPOVOLJNOM POLOŽAJU JER NJIHOVA PRAVA NEGOVATELJA JOŠ NISU U POTPUNOSTI PRIZNATA, A ISTO TAKO JE KOD MIGRANATA PRISUTAN VEĆI RIZIK OD SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI.

O KAKVIM JE POTEŠKOĆAMA REČ?

Ako ste negovatelj i imate migrantsko poreklo možda ćete imati dodatne poteškoće:

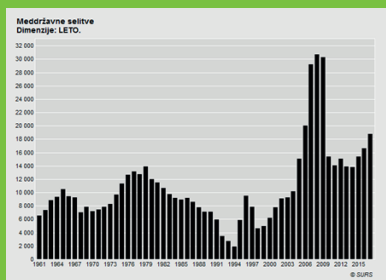
- ▼ **LOŠI RADNI I ŽIVOTNI USLOVI** - negovatelji migrantskog porekla su u odnosu na „domaće“ neformalne negovatelje više ugroženi u smislu radne eksploatacije, prekomernog radnog vremena i ograničenog ili neplaćenog bolovanja. Kod negovatelja sa migrantskim poreklom je takođe veća verovatnoća da su premalo plaćeni, da imaju status zavisnog migrantskog radnika i da nemaju pristup zastupiku za zaštitu prava radnika. Negovatelji sa migrantskim poreklom, naročito oni koji žive kod poslodavca, su češće izloženi neadekvatnim stambenim uslovima, nedostatku privatne sfere i riziku od beskućništva.
- ▼ **DISKRIMINACIJA** po osnovu nacionalne i religijske pripadnosti.
- ▼ **STIGMATIZACIJA** biti neformalni negovatelj migrantskog porekla.
- ▼ **PROBLEMI S INTEGRACIJOM U DRUŠTVO** - jjezičke, kulturne i ekonomske prepreke za asimilaciju u društvo i kod pristupa mogućnostima obrazovanja i podrške koji su dostupni domaćim negovateljima.
- ▼ **NEVIDLJIVOST NJIHOVE ULOGE U DRUŠTVU** (Shared concerns and joint recommendations on migrant domestic and care work, 2018)

NACIONALNI PODACI/ SPECIFIČNOSTI U SLOVENIJI

GODIŠNJI BROJ MIGRANATA

Prema podacima SURSA (2018) doseljavanje u Sloveniju je bilo najmasovnije sredinom šezdesetih (1963-1967) i u drugoj polovini sedamdesetih godina (1975-1980), a zatim između 2004. godine, kada je Slovenija ušla u Evropsku uniju, i 2009. godine, što je vidljivo i iz grafikona ispod. Među doseljenicima je bilo više od 80% doseljenika iz zemalja bivše Jugoslavije, među kojima je najviše Hrvata, Bošnjaka i Srba (Josipovič, 2006).

KOJE SU GLAVNE MIGRANTSKE ZAJEDNICE?

Podaci iz 2018. godine pokazuju da je među 250.000 doseljenika 216.000 (86 %) onih koji su imali svoj prvi boravak u jednoj od zemalja bivše Jugoslavije. Među njima su najbrojniji oni čiji je prvi boravak (nakon njihovog rođenja) bio u Bosni i Hercegovini (108.000), slede oni čiji je prvi boravak bio u Hrvatskoj (45.000), a zatim oni sa prvim boravkom u Srbiji (25.000) (Razpotnik, 2018). <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/7830>

- Bosanske/Bošnjačke
- Hrvatske
- Srpske

GDE MOGU DA POTRAŽIM POMOČ?

FIZIČKO & MENTALNO ZDRAVLJE

Ambulanta sa savjetovalištem za osebe bez zdravstvenog osiguranja, Pro Bono Ljubljana

Mislejeva 3, 1000 Ljubljana

Kontakt: 01 437 20 10, sara.gregori@zd-lj.si, pro-bono@ordinacija.net

Ambulanta sa savjetovalištem za osebe bez zdravstvenog osiguranja Maribor

Kontakt: 0590 80 359, ambulanta@karitasmb.si

Zavod za zdravstveno osiguranje Slovenije

<https://www.zzzs.si/>

SOCIJALNE USLUGE

Zajednica centara za socijalni rad

Slovenska cesta 27, 1000 Ljubljana

Kontakt: 08 20 22 400, 01 436 68 58, info@scsd.si

<https://www.scsd.si/centri-za-socialno-delo/>

MOGUĆNOSTI ZA ZAPOŠLJAVANJE

Zavod RS za zapošljavanje

https://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/prosta_delovna_mesta

DRUŠTVENI ŽIVOT, DISKRIMINACIJA/STIGMATIZACIJA/PROBLEMI S INTEGRACIJOM

Slovenska filantropija

Cesta Dolomitskega odreda 11, 1000 Ljubljana

Kontakt: 01 430 1288, 433 4024, 433 5106, info@filantropija.org

EDUKACIJE ZA NEFORMALNE NJEGOVATELJE

Inštitut Antona Trstenjaka

Resljeva cesta 11, 1000 Ljubljana

Kontakt: 01 433 93 01, info@inst-antonatrstenjaka.si

LITERATURA I IZVORI:

- ▼ Christensen, K. and J. Manthorpe. (2016). Personalised risk: new risk encounters facing migrant care workers. *Health risk and society*, 18 (3-4): 137-152.
- ▼ Eurocarers. (2018). Recognition and valorisation of informal carers – Italian members of Eurocarers network meet their MEPs (Press Release). Available at: <http://www.eurocarers.org/Press-Release-Recognition-and-valorisation-of-informal-carers-Italian-members-of-the-Eurocarers-network-meet-their-MEPs-?lang>
- ▼ Hoffmann, F., & Rodrigues, R. (2010). Informal carers: who takes care of them? Vienna: POLICY BRIEF APRIL 2010 European Centre for Social Welfare Policy and Research.
- ▼ Help Wanted? Providing and Paying for Long- Term Care, OECD Health Policy Studies – OECD Publishing, Colombo, F. et al, 2011.
- ▼ Josipovič, D. 2006. Učinki priseljevanja v Slovenijo po drugi svetovni vojni. Ljubljana: ZRC SAZU.
- ▼ Razpotnik, B. (2018). Vsak osmi prebivalec Slovenije se je v Slovenijo priselil iz tujine. SURS. Dostopno prek: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/7830>
- ▼ Vilans, Centre of Expertise for Informal Care, MOVISIE, Mezzo & Eurocarers. Family care in Europe. Available at: <http://www.eurocarers.org/userfiles/file/factsheets/FactsheetEurocarers.pdf>

Univerza v Ljubljani

